

Ainekava

IV kooliaste

Lähiajalugu II

35 tundi

Klass: 12. klass	Tunde nädalas: 2
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik gümnaasiumi õppekava ja selle lisa nr. 5
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4021/2m_lisa5.pdf#

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus Gümnaasiumi ajalooõpetuses tähtsustatakse probleemikeskset käsitlust, väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust, sh kujundatakse mõistmist, et mitmekesisus on ühiskonna rikkus ja arengu tingimus.

Õppijat suunatakse uurimise, arutluse ning analüüsi kaudu looma seoseid ja tegema järeldusi, kujundama isiklikku suhtumist ning põhjendama seda argumenteeritult. Kriitilise mõtlemise kujundamiseks käsitletakse erinevaid allikaid jt õppetekste, mis annavad ajaloosündmustele hinnangu erinevast seisukohast lähtudes.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, eri inimesed ning paigad. Selle kogemuse ühendamisel koolis õpituga kujuneb õpilasel järk-järgult arusaam ajaloost.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. analüüsib ajalooperioodide iseloomulikke tunnuseid, vaimulaadi ja erinevuste põhjusi, mõistab ja analüüsib ajaloolise arengu jätkuvust ja muutuste põhjusi, mõistab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis ning üksiksiku valikute ja otsuste tähtsust inimkonna ajaloo kujundamisel;
2. analüüsib Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajaloo kontekstis ning mõistab vastastikuseid seoseid;
3. mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna kujunemise ajaloolist tausta, tunneb ära mineviku mõjutusi;
4. mõistab, et inimeste eluviisi, väärtushinnanguid ja ühiskonnaelu mõjutavad religioon ja ideoloogiad, mõistab teaduse ning kultuuri arengu ja tehnoloogiliste muutuste mõju ühiskonnale ja nende vastastikuseid seoseid;
5. mõistab suurriikide mõju maailma majandusele ning poliitikale eri ajastuil, analüüsib riikidevahelist koostööd ja konfliktide lahendamise viise;
6. analüüsib demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide arengu põhijooni;
7. mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ja tagajärgi, analüüsib kriitiliselt infot, eristab fakti arvamusest;

8. tunneb inimkonna kultuurisaavutusi ja mõistab kultuuri järjepidevust;
9. mõtestab enda rolli kultuuri kandjana ja kultuuripärandi säilitajana, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kultuuri rolli enesemääratlemises;
10. mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju.

Hindamine

Ajaloo õpitulemuste kontroll ja hindamine sisaldab suulist ning kirjalikku küsitlust, tööd allikmaterjalidega ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväärsuse üle otsustamist. Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, analüüsi, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Õpilane		
teab Euroopa ja maailma ajaloo pöördelisi sündmusi ja protsesse, mõistab nende tähtsust ja mõju ühiskonna arengus	Külma sõja kujunemine ja selle avaldumise vormid: võidurelvastumine, liidud. Kriisid: Korea sõda, Suessi kriis, Kuuba kriis, Vietnami sõda, Berliini kriisid. Kahepooluseline maailm: USA ja NSVLi vastasseis. Lõhestatud Saksamaa: lõhestamine, kahe Saksa riigi vahelised suhted. Külma sõja lõpp ja geopoliitilised muudatused: poliitilise kaardi muutumine. USA rolli muutus: uus jõudude vahekord maailmas. Uued pingekolded: Balkani kriis.	ÜLDPÄDEVUSED sotsiaalne ja kodanikupädevus - teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; suutlikkus mõista globaalprobleeme; kultuuri- ja väärtuspädevus – hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, on salliv ja koostööaldis ning panustab ühiste eesmärkide saavutamisse; suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks, mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi

		kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
rekonstrueerib minevikus elanud inimese elu, arvestades ajastu eripära ning inimese sotsiaalset ja kultuuritausta, rakendades empaatiat	Kahe Saksa riigi vahelised suhted. USA: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu. NSVL: stalinism, sula, stagnatsioon. Ühise Euroopa integratsiooni otsingud. Euroopa integratsioon	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leiab sobivad teabeallikad, seostab omandatud teadmisi varemõpituga LÄBIVAD TEEMAD kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana
toob näiteid ajaloost, kuidas üksikisiku valikud on muutnud arusaamasid ühiskonnas tervikuna või kitsamas valdkonnas	Kriisid: Korea sõda, Suessi kriis, Kuuba kriis, Vietnami sõda, Berliini kriisid. Ida-blokk: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu, Moskva poliitika ja kriisid: Ungari ülestõus, Praha kevad, Poola kriisid, Solidaarsus. Kommunistlik Hiina. NSVL: stalinism, sula, stagnatsioon. Laulev revolutsioon	ÜLDPÄDEVUSED suhtluspädevus – suudab lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel tehnoloogia ja innovatsioon – tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises õpi- ja töökeskkonnas
selgitab, millest sõltus eri ajastutel inimeste sotsiaalmajanduslik staatus Eestis ja Euroopas	Majanduslikud ja poliitilised reformid NSVLis. NSVLi ja kommunistliku süsteemi lagunemine. Berliini müüri	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega,

	langemine. Külma sõja lõpp ja geopoliitilised muudatused: poliitilise kaardi muutumine. USA rolli muutus: uus jõudude vahekord maailmas. Eesti iseseisvuse taastamine. Integratsioon Euroopasse ja maailma: laulev revolutsioon, riikluse taastamine. Uued pingekolled: Balkani kriis.	ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekest koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust LÄBIVAD TEEMAD väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
selgitab allikatele tuginedes tänapäeva Eesti ühiskonnale iseloomulike ilmingute ja arengute ajaloolist tausta, hinnangute muutumist ajas ja põhjendab nende tagamaid	Eesti NSV: ühiskond, majanduse areng, rahvastik, vastupanu vormid, suhted väliseestlastega. Laulev revolutsioon, riikluse taastamine	ÜLDPÄDEVUSED tehnoloogiaalane pädevus –teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel tehnoloogia ja innovatsioon –tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises õpi- ja töökeskkonnas

analüüsib Eesti ühiskonnaelu erinevate suurriikide koosseisus, lähtudes erinevast perspektiivist	Eesti NSV: ühiskond, majanduse areng, rahvastik, vastupanu vormid	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leib sobivad teabeallikad, planeerib õppimist ja järgib seda plaani, seostab omandatud teadmisi varemõpituga LÄBIVAD TEEMAD väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
analüüsib 20.–21. sajandi suurriikide arenguhooni ja tähtsuse muutumist rahvusvahelistes suhetes	Kahepooluseline maailm: USA ja NSVLi vastasseis. Lõhestatud Saksamaa: lõhestamine, kahe Saksa riigi vahelised suhted. Kommunistlik Hiina. NSVL: stalinism, sula, stagnatsioon. Ühise Euroopa integratsiooni otsingud. Euroopa integratsioon	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi LÄBIVAD TEEMAD tehnoloogia ja innovatsioon – tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises õpi- ja töökeskkonnas teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
tõlgendab ajaloosündmusi allikatele tuginedes erinevast vaatenurgast; mõistab, et nii ajalooallikas kui ka ajaloonarratiiv on mõjutatud selle autorist, loomise asjaoludest, ajastust ning tõlgendajast; eristab fakti arvamusest, hindab allikaid kriitiliselt	Eesti iseseisvuse taastamine. Integratsioon Euroopasse ja maailma: laulev revolutsioon, riikluse taastamine. Uued pingekolled: Balkani kriis.	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leib sobivad teabeallikad, planeerib õppimist ja järgib seda plaani, seostab omandatud teadmisi varem õpituga suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma

		seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamaaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
analüüsib, millistest teguritest võisid olla mõjutatud inimeste ideoloogilised valikud	Kahepooluseline maailm: USA ja NSVLi vastasseis. Külma sõja lõpp ja geopoliitilised muudatused: poliitilise kaardi muutumine. USA rolli muutus: uus jõudude vahekord maailmas. Eesti iseseisvuse taastamine. Integratsioon Euroopasse ja maailma: laulev revolutsioon, riikluse taastamine. Uued pingekolded: Balkani kriis.	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; hindab üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi tehnoloogiaalne pädevus – teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi